

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2025-05-27 Nr. 252-001

Vilnius

Posėdis įvyko (2025-05-26, 15:00)

Posėdžio pirmininkas (Arūnas Cijūnaitis, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos vyriausiasis patarėjas)

Posėdžio sekretorius (Kazimieras Jasaitis, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos skaitmeninės politikos grupės vyriausiasis specialistas)

Dalyvavo:

Arūnas Cijūnaitis, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos skaitmeninės darbotvarkės departamento vyriausiasis patarėjas (Darbo grupės vadovas); Aušra Kumetaitienė, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Skaitmeninės darbotvarkės departamento Skaitmeninės politikos skyriaus vedėja (Darbo grupės vadovo pavaduotoja); Šarūnas Gaidakevičius, Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Išrašymo skyriaus vedėjas; Irmantas Grucė, Valstybės įmonės Registrų centro IT architektūros skyriaus vadovas; Jonas Ignatavičius, Informatikos ir ryšių departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos sistemų infrastruktūros administravimo skyriaus vedėjas; Kazimieras Jasaitis, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Skaitmeninės darbotvarkės departamento Skaitmeninės politikos skyriaus vyriausiasis specialistas; Viktoras Kamarevcevas, Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūros Skaitmeninių sprendimų iniciatyvų skyriaus vedėjas; Irma Kazlienė, Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūros Skaitmeninių sprendimų iniciatyvų skyriaus patarėja; Lijana Kuodžiuvienė, Valstybės įmonės Registrų centro e. parašo skyriaus vadovė; Kristina Masiulytė, Ryšių reguliavimo tarnybos Teisės ir vartotojų teisių apsaugos grupės vyriausioji patarėja; Tomas Misevičius, Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūros direktorius; Eglė Šimukėnaitė, Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūros skaitmeninių sprendimų iniciatyvų skyriaus patarėja; Ilona Ramanauskienė, Akcinės bendrovės „Regitra“ vyresnioji teisininkė; Adomas Puidokas, Vidaus reikalų ministerijos Strateginių sprendimų paramos grupės vyresnysis specialistas; Antanas Živatkauskas, Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Išrašymo skyriaus patarėjas; Elina Petrauskaitė, Migracijos departamento Teisės skyriaus patarėja.

Kviestiniai asmenys (ekspertai):

Audrius Jankus, Kibernetinio atsparumo vystymo departamento direktorius; Kristina Mikoliūnienė, Ryšių reguliavimo tarnybos tarybos narė; Justina Paulauskaitė, Ryšių reguliavimo tarnybos skaitmeninių paslaugų reguliavimo grupės vadovė; Rytis Polikauskas, Regitra, AB vadovas; Viktorija Rūkštelė, Informatikos ir ryšių departamento direktorė.

DARBOTVARKĖ:

1. Pasirengimo įgyvendinti eIDAS 2.0 koordinavimas
2. Darbo grupės darbo reglamento tvirtinimas
3. Darbo grupės sandara ir užduotys
4. eIDAS 2.0, EUDI dėklės apžvalga ir terminai
5. Numatomos galimos institucinės rolės
6. Diskusija

1. SVARSTYTA. (1. Pasirengimo įgyvendinti eIDAS 2.0 koordinavimas).

Darbo grupės vadovas Arūnas Cijūnaitis pristatė pagrindinius eIDAS 2.0 įgyvendinimo tikslus ir nacionaliniu lygmeniu atliekamus veiksmus. Arūnas Cijūnaitis informavo, kad priimtas 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1183, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 910/2014 (toliau – eIDAS 2.0 reglamentas), kurio pagrindinis tikslas – nacionaliniu lygmeniu sukurti skaitmeninės tapatybės dėklę (toliau – Dėklė) ir užtikrinti jos taikymą viešajame bei privačiame sektoriuose. Lietuva, kaip ir kitos ES valstybės narės, jau pradėjo pasirengimo procesą reglamento nuostatų įgyvendinimui. Taip pat pažymėjo, kad XIX Vyriausybės programos įgyvendinimo plane numatytas veiksmas – sukurti ES sistemoms suderintą nacionalinę Dėklės ekosistemą, garantuojančią asmens duomenų apsaugą ir patogų paslaugų teikimą. Įgyvendinimo terminas – 2026 m. IV ketv. atsakinga institucija – Ekonomikos ir inovacijų ministerija (toliau – EIMIN). Tam sudaryta Darbo grupė, kuri peržiūrės ir pasiūlys Elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo bei kitų susijusių teisės aktų pakeitimus ir įvertins organizacinius, techninius bei tarpinstitucinius pasirengimo aspektus.

2. SVARSTYTA. (2. Darbo grupės darbo reglamento tvirtinimas).

Arūnas Cijūnaitis informavo, kad parengtas ir tvirtinamas Darbo grupės reglamentas, nustatantis pagrindines grupės veiklos taisykles. Darbo grupę sudaro du pogrupiai: Teisės ir Techninis. Darbo grupės ir pogrupių posėdžiai bus organizuojami pagal poreikį. Darbotvarkė ir posėdžio medžiaga Darbo grupės nariams turi būti išsiųsta ne vėliau kaip prieš 3 darbo dienas. Nedalyvaujantis narys privalo apie (ne)dalyvavimą pranešti ir pateikti nuomonę ne vėliau kaip 1 diena iki posėdžio.

3. SVARSTYTA. (3. Darbo grupės struktūra ir užduotys).

Arūnas Cijūnaitis pristatė Darbo grupės struktūrą – Darbo grupės vadovas Arūnas Cijūnaitis, vadovo pavaduotoja – Skaitmeninės politikos grupės vadovė Aušra Kumetaitienė. Teisės pogrupio posėdžiai bus skirti Elektroninės atpažinties ir patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo pakeitimo įstatymo projektui rengti. Arūnas Cijūnaitis akcentavo, kad Teisės pogrupio užduotys yra:

- Identifikuoti ir paskirti institucijas reglamente numatytoms rolėms – informuoti EK;
- Sudaryti esamų ekosistemos dalyvių bei jų funkcijų sąrašą;
- Padėti institucijoms suplanuoti reikalingus finansinius išteklius;
- Parengti Atpažinties įstatymo ir kitų teisės aktų projektus.

Tomas Misevičius pristatė Techninio pogrupio posėdžių paskirtį – pasirengti Europinės Dėklės techniniam įgyvendinimui. Techninio pogrupio vadovas yra jis – Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūros (toliau - VSSA) direktorius, o vadovo pavaduotojas – VSSA Skaitmeninių iniciatyvų skyriaus vedėjas.

Tomas Misevičius išskyrė pagrindines techninio pogrupio užduotis:

- Analizuoti eIDAS 2.0 įgyvendinamuosius teisės aktus, Europinės skaitmeninės tapatybės dėklės architektūrą ir orientacinę sistemą (toliau – ARF) ir kitus dokumentus;
- Organizuoti „sandbox“ bandymus;
- Parengti galimas Dėklės įgyvendinimo strategijas;
- Sudaryti ekosistemos dalyvių techninės infrastruktūros žemėlapi;
- Aptarti preliminarų Dėklės architektūros modeli.

Tomas Misevičius reziumavo, kad pagrindiniai sprendimai bus: ką įsigyti, ką kurti patiems ir kaip išspręsti kitus techninius aspektus, visa tai bus nagrinėjama techniniame pogrupyje, bei pridūrė, kad šiame etape svarbu spręsti kolizijas tarp galiojančių teisės aktų ir ARF, klausimai, ką įsigyti ir ką kurti pačiai valstybei, bus nagrinėjami techniniame pogrupyje. Siekis panaudoti kuo didesnę ARF dalį vystant nacionalinį dėklės sprendimą.

4. SVARSTYTA. (4. eIDAS 2.0, EUDI dėklės apžvalga ir terminai)

Posėdžio dalyviams buvo pristatytas eIDAS 2.0 reglamentas ir pagrindiniai elektroninės atpažinties srityje numatomi pokyčiai.

Kazimieras Jasaitis paaikškino, kad eIDAS 2.0 reglamentas pakeičia 2014 m. reglamentą. Pagrindinis pokytis, tai, kad aprašyta Dėklė. Dėklėje bus galima laikyti elektroninius požymių liudijimus ir įvairius dokumentus, ja bus galima pasirašyti elektroniniu parašu. Pagrindinis pranašumas – numatyti standartai tarpvalstybiniam sąveikumui ir vieninga pasitikėjimo sistema Europos sąjungoje. eIDAS 2.0 reglamente taip pat apibrėžta nauja pasitikėjimo paslaugų architektūra ir naujos patikimumo užtikrinimo paslaugos, kaip laiko žymos, elektroniniai spaudai. Taip pat reglamentuotas jų valdymas piliečiams ir juridiniams asmenims.

Irma Kazlienė informavo, kad praėjusį penktadienį pradėtas galimybių studijos pirkimas. Ši studija turi padėti įvertinti reikalingus teisės aktų pakeitimus ir techninius aspektus. Tikimasi, kad stipri Darbo grupės ekspertizė leis pasiekti geresnių rezultatų, pilotiniuose projektuose jau kaupiamos žinios ir patirtis.

Vykstantys Europos sąjungos finansuojami pilotiniai Dėklės projektai:

- POTENTIAL – Vidaus reikalų ministerijos ir Informatikos ir ryšių departamento koordinuojamas projektas;
- DC4EU – Lietuvos atstovai dalyvauja projekto veiklose susijusiose su Dėklės taikymu akademiniam sektoriuje.
- NOBID – kiti susiję bandymai, kuriuose įgyta praktinės patirties.

2025 m. spalio mėn. prasidės APTITUDE projektas, kurį koordinuos VSSA. Projektas numato veiklas, siekiančias testuoti ir vystyti Dėklės naudojimą kelionių/automobilių registracijos kontekste.

Irma Kazlienė taip pat pažymėjo, kad nuo birželio 2 d. eIDAS mazgo „NETAIS“ valdymą perims VSSA.

Kalbant apie galimybių studiją, Aušra Kumetaitienė pažymėjo, kad Darbo grupės nariai taip pat prisidės prie galimybių studijos kokybės, teikdami pasiūlymus ir pastabas studijų rengėjams. Pagal studijos pirkimo dokumentuose nustatytus terminus studijos rezultatai bus gauti iki kitų metų kovo. Tomas Misevičius papildė, kad svarbiausi rezultatai bus gauti pirmajame ir antrajame studijos etapuose, kurių pabaiga numatyta šių metų pabaigoje, o trečiajame etape bus vertinamos įgyvendinimo modelio alternatyvos, gerosios praktikos bei rengiami plano ir biudžeto variantai.

Posėdžio dalyviai aptarė galimas rizikas ir diskutavo dėl galimų jų valdymo veiksmų. Aušra Kumetaitienė pateikė pavyzdį, kad 2024 m. rudenį patvirtinta pirmoji eIDAS 2.0 reglamento įgyvendinimo aktų dalis, tačiau antroji įgyvendinamųjų teisės aktų dalis vėluoja ir, nors turėjo būti priimta iki 2025-05-21, tai vis dar nėra padaryta. Pagal eIDAS 2.0 reglamentą pirmąją Dėklę reikia suteikti iki 2026-12-18. Rizikas dėl laiko terminų identifikuoja ir kitos ES valstybės narės.

Viktoras Kamarevcevas informavo, kad Europos Komisija (toliau – EK) svarsto atvirojo kodo sprendimo pirkimą, nes daugelis valstybių nespėja įgyvendinti Dėklės ir nėra aišku, ar toks sprendimas bus lengvai pritaikomas Lietuvos poreikiams. Adomas Puidokas perspėjo vertėtų nesikliauti EK pirkimu: projekte POTENTIAL matyti, kad kai kurios šalys, kaip Prancūzija, jau turi sprendimus, todėl bendras produktas gali būti pritaikytas jų sistemoms ir Lietuvai netikti.

Tomas Misevičius pridūrė, jog galutinis EK produktas greičiausiai bus tik tam tikros dalys, padėsiančios nepradėti visko nuo nulio, tačiau informacijos apie šį pirkimą kol kas mažai.

5. SVARSTYTA. (5. Numatomos galimos institucinės rolės)

Posėdžio metu Aušra Kumetaitienė Darbo grupės nariams pristatė potencialias institucijas, kurioms priskirtinos Dėklės ekosistemos rolės. Priėmus galutinius sprendimus dėl institucijų, kurioms šios rolės priskirtos, pagal eIDAS 2.0 įgyvendinimo aktą, reikės pranešti EK. Siūlomos institucijos:

- Dėklės teikėjas – VSSA;
- Dėklės pasikliaujančiųjų šalių registruotojai ir Dėklių priežiūros įstaiga – Ryšių reguliavimo tarnyba;
- Asmens tapatybės duomenų teikėjai – Migracijos departamentas (fiziniais asmenims) ir Registrų centras (juridiniams asmenims);
- Dėklės pasikliaujančiosios šalies prieigos sertifikatų teikėjas – RRT, Migracijos departamentas arba Registrų centras.

Posėdžio dalyviai diskutavo dėl galimų institucijų vaidmenų Dėklės ekosistemoje ir dėl privalomų išduoti elektroninių požymių liudijimų rinkinio. Adomas Puidokas pasiūlė labiau argumentuoti, kodėl konkrečios institucijos priskirtos tam tikroms rolėms, kad jos galėtų įsivertinti savo galimybes. Arūnas Cijūnaitis pasiūlė, kad institucijos iki kito posėdžio įsivertintų, kokiose rolėse save mato atsižvelgiant į nuostatus, funkcijas ir veiklos sritis. Kristina Mikoliūnienė išreiškė poreikį gauti privalomų išdavimui atributų sąrašą, bei pasiteiravo ar reikia pasiruošti teikti elektroninius požymių liudijimus į Dėklę. Viktoras Kamarevcevas atkreipė dėmesį, kad privalomi dokumentai nustatyti teisės aktuose, o reglamentas nereikalauja į Dėklę perduoti visų registrų duomenų, tad mano, kad kol kas ruošti teikti elektroninių požymių liudijimų nereikia, tačiau klausimas bus toliau nagrinėjamas, ir paragino svarstyti „Single Digital Gateway“ panaudojimą. Adomas Puidokas pakomentavo, kad eIDAS 2.0 reglamentas suteikia asmeniui teisę gauti elektroninius požymių liudijimus, todėl visi viešai išduodami duomenys turėtų būti ir išduodami į Dėklę. Pagal Dokumentų ir archyvų įstatymą atestatai laikomi dokumentais, tad viešojo administravimo subjektai turės juos teikti į Dėklę. Adomas Puidokas pažymėjo, jog „Valdžios vartų“ sprendimas netiks dėl reglamento 5 straipsnyje nustatytų neatsekamumo ribojimų. Viktoras Kamarevcevas patikslino, kad neatsekamumą galima užtikrinti techninėmis priemonėmis.

Posėdžio metu taip pat aptartas papildomų ekspertų įtraukimo poreikis. Tomas Misevičius pritarė, kad į Techninį pogrupį pagal poreikį bus kviečiami papildomi ekspertai ir priminė, kad dabartiniai į techninį pogrupį deleguoti institucijų atstovai turėtų nusimanyti šioje temoje.

Posėdžio pabaigoje Arūnas Cijūnaitis padėkojo už įžvalgas ir informavo, jog pristatymas ir protokolas bus išsiųsti visiems Darbo grupės nariams, o naujienos bus pateiktos po susitikimo su Finansų ministerija.

NUTARTA:

1. VSSA pasidalins papildoma medžiaga, susijusia su preliminarių rolių paskirstymu.
2. EIMIN pasidalins su eIDAS 2.0 susijusiais teisės aktais.
3. VSSA į Techninio pogrupio posėdžius pagal poreikį kvies ekspertus, galinčius padėti spręsti diskutuotinus dėklės architektūros klausimus.
4. Darbo grupės nariai turi įsivertinti galimus savo institucijos vaidmenis Dėklės ekosistemoje, aktualius teisės aktus, bei koreliaciją su esamomis funkcijomis. Savo komentarus ir pasiūlymus pateikti EIMIN iki birželio 27 d.
5. EIMIN konsultuosis su Finansų ministerija dėl reikiamų veiksmų užtikrinti eIDAS 2.0 reglamente įtvirtintų įpareigojimų įgyvendinimą laiku.

Posēdžio pirmininkas

(Arūnas Cijūnaitis)

Posēdžio sekretorius

(Kazimieras Jasaitis)